

endda udelukkende af den indfødte befolkning i den største del af landsdelen, ikke blot i enkelte sogne. — En gammel jordermoder i Vestslesvig gav endnu for 30 år siden efter fødselns fuldendelse barselkønen en kop mælk med afføring af en mus i: hun vilde aldrig fortælle mig hvorfor. — Med hensyn til at klippe for tungebånd kunde nævnes, at Bössels lærebog, som forf. jo også kender, pålægger jordemoderen at »eftersee, om Barnet har Tungebaand, som hun da med den liden Sax klipper«. — Også de små børn i Flensborg fiskes op af en kilde, Grønekilden på Havretorv (Ohrt: Udvalgte sønderjydske folkesagn).

Opnævnelse af bedsteforældre var tidligere en selvfølge i Sønderjylland; hvor nøje skikken fulgtes, kan jeg illustrere ved, at der i min fødeby i løbet af det sidste halve hundrede år har levet mindst 5 brødrepar med samme fornavn, arvet fra bedsteforældrene. Så kunde man skelne ved at tage et andet fornavn eller morfaderens efternavn med (Niels og Niels Peter, Peter og Peter Vilhelm, Hans Hansen og Hans Jessen Hansen etc.). Det er først i de aller seneste år, at denne opnævnelsesskik har kunnet brydes.

Det hjemmedøbte barn blev i Arrild sogn »fremstillet for menigheden«, og præsten bad fra prædikestolen for kirkegangskønen.

En god bog opfordrer til at arbejde videre med emnet. Det får man i høj grad lyst til, medens man læser kredslege Møllers bog. Man undres og glædes over, hvor vidt den spænder, hvor meget han ved, hvor store værdier han har frelst ved dette lige så lærde som velskrevne værk, hvor stærkt han kan lade lyset falde over vort folks sæd og tro indtil vore dage. Det er en bog, der er værd at sige tak for og vende tilbage til.

H. Lausten-Thomsen.

Dansk Vævekunst.

Margrethe Hald: De Bølstre bla a —. Nyt Nordisk Forlag, Arnold Busck, 1940.

I Indledningen til sin Bog om Sengetøjets Historie skriver Margrethe Hald: »... et Musæumsarbejde ... har et dobbelt Formaal; det ene at bevare, det andet at formidle«; ... »det, som bæres døende ind, skal bæres levende ud«.

Det har vel altid været saadan, men Mulighederne for det formidlende Arbejde har været smaa. For os Lægfolk er Nationalmusæet i Løbet af de faa Aar siden Indflytningen i de ny Lokaler fra en Kuriositet for Kendere blevet vores alles Eje og Stolt-

hed. Den nærmere Kontakt med Folket synes ogsaa at virke tilbage og give Publikationerne en Tilsætning, som gør dem tilgængelige for mange — den formidlende Side af Opgaven bliver tydeligere, vi har praktisk Brug for de Meddelelser, som direkte eller indirekte kommer fra Nationalmuseet.

Paa Textilernes Omraade er denne Hjælp tiltrængt. Som Børn fik vi svenske og norske Folkedragter, fordi de danske var ukendte, som unge blev vi saa optaget af svensk Textilkunst, at vore Hjem stod i Fare for at faa Præg deraf. Nu er Haandarbejdet, men især Vævningen blevet moderne igen, men de fleste af os er traditionløse, vi ved ikke, hvad der ligger bag os, hvad vi naturligt skal fortsætte.

Fra Sagaerne og Folkeviserne ved vi, at Vævning i gamle Dage var en anset Syssel, det skulde den gerne blive igen. M. Halds Bog er en grundig Hjælp dertil. Ingen af vore gamle Vævninger virker saa tydeligt og kraftigt paa os som Dynetøjerne. Ganske enkelt, sammenlignet med Dragtstoffernes Mangfoldighed i Farver og Mønstre, i Reglen faa Skaft, nem Sølving, Striber. Og dog! Hvis man ikke har sine Fornemmelser i Orden, bliver Stoffet jasket og udflydende. En Væverskes Duelighed viser sig ikke først og fremmest ved Ideernes Mangfoldighed, men ved, at hun kan sit Haandværk: et Haandklæde skal være tilpas fast og blødt, et Bolster skal kunne holde paa Fjerene, et Stof, som skal valkes, maa have en bestemt Tæthed o. s. v.

Sengetøjets æstetiske Værdi vindes kun ved en solid Viden om Samspillet mellem Garn og Sølning og Kam og Slagstyrke. — Teoretisk set skulde det være som Fod i Hose at kopiere vore Bolstre og vor Olmerdug. Men vi kunde snarere anvise det som en solid Skoling i, hvordan et Stof bør være. Texturen, enten det nu er »Emmeret-Keber«ets kraftige Zigzag eller Satin'ens Silkeglathed, og de faa, men fuldt virkende Farver, saa uovertruffent enkelt sammenstillet, vil give Begynderen den Textilsans, som skal blive hendes fornemste Hjælp. Begyndelsen er saa betydningsfuld. Den første Modelrække for en Væverske bør fastslaa Betingelserne for, at Arbejdet kan lykkes.

Til dette er Margrethe Halds Bog den allerbedste Hjælp. Det er altsaa en »Grundbog«, og gid den maa blive brugt som saadan! Her er alle de Oplysninger, en Væverske kan ønske sig (og som er absolut nødvendige for den usikre!); Garn og Garnnr., Sølning, Opbinding, Trædning, Tøjbillede, Kædetæthed, Skudtæthed og Farveorden. Efter den Bog maa der kunne arbejdes!

Og saa faar vi i Tilgift dette uforklarlige, som hører Folkekunsten til, naar den kommer i de rette Hænder: Stoffet bliver

levende, kommer os ved. Se Billedet af den gamle »Mimi« i Sengen med Halmfletningen mod Væggen. Hvem af os husker ikke den sidste lignende Type paa vor Egn og hendes mærkelige Indretninger. Halmmaatten er flettet som vore Legehatte. Noget af det ejendommeligste ved Margrethe Halds Arbejder er i det hele taget, at Barnelegens Traditioner og Textilvidenskaben løber sammen i hende. Derfor myldrer Læserens Associationer supplerende frem. Glemte Ting dukker op i Mindet og det bliver let at lære af Bogen. Ordsprog og Mundheld og Eventyr smutter ind imellem Inventarieopregningerne — og til sidst kaster man et baade kritisk og beundrende Blik paa sin egen behagelige Seng: Hvilken Udvikling fra Jernalderens Lerbænke med Halm og Dynner eller Middelalderens Køjesenge af Skind, over Alkovesengen, hvor man skjult bag dens Sparlagen tronede paa et Bjerg af Hø og Tørv, Halm og Straa, Bolstre og maaske endog Lagner — med de vældige Olmerdugsdynner over sig. Maaske vil vi i Vinter sende dem et Længselssuk sammen med den varme Teglsten, som Absalon lagde i Ærkebisp Eskils Seng mod Fodkulden.

Vi faar et helt Billede af den omtænksomme Husmoder, der sørger for, at enhver Fjer bliver gemt til Dynefyld. Hun kan kun klare Husførelsens mange Opgaver ved streng Økonomi, med Respekt for selv de ubetydeligste Værdier. Pengene var faa, man maatte spare sammen ved at samle paa Naturalier — og et Hus' Velstand kunde beregnes efter Sengeklædernes Antal og Kvalitet. Men for at opnaa den fine Kvalitet maatte Kvinderne næsten være Tusindkunstnere. En Proces som Blegningen, der vilde synes os andre ret underordnet, viser sig at være et meget væsentligt Led i Lærredets Behandling, saa almen kendt, at Baggesen kan sige: »Var jeg Lærred, da vilde jeg ikke takke Syersken saa meget som Blegersken«.

»De Bolstre blaa« er en udmærket og tiltrængt Bog for Væversker, en — uden at vide det — opdragende Bog for Husmødre, og en morsom Læsning for enhver, der har mindste Interesse for Textiler.

Udstyret er saa smukt som overhovedet muligt til en overkommelig Pris, med tydelige Arbejdstegninger og store Farveplancher.

Bogen er tilegnet Mormoderen, An' Katrin' — og dens Hemmelighed er Forfatterens naturgroede Samhørighed med sit Emne.

Margrethe Christiansen.